

KORZÓZÁS: A VÁROS ÉLMÉNYE

Aváros körülvesz, életteret ad, meghatározza életminőségünket, kapcsolatainkat és identitásunkat. A szövetét alkotó épületek, terek, emlékművek jól-rosszul összerakott kövei elődeink életéről, indítékaikról, értékrendjéről mesélnek. A várostörténet és ennek különféle eszközei e kódolt tudás felfejtésében nyújtanak támpontokat, abban, hogy a múltunk megértése által anyagi és szellemi örökségünkhöz s ez által saját identitásunkhoz egy lépéssel közelebb kerüljünk.

2014-ben a Korzo Egyesület létrehozásának elsődleges célja kulturális örökségünk iránti érdeklődés kimunkálása és annak közérthető népszerűsítése volt. A fiatal művészettörténészekből és pedagógusokból álló csapatunk kezdetektől fogva fontosnak tartotta a történelem iránt talán jobban érdeklődő idősebb generáció mellett a fiatalok megszólítását is. A különböző célcsoportok eltérő igényei mentén kezdetben általános és tematikus városnéző sétákat, múzeumpedagógiai foglalkozásokat hoztunk létre. Az évek során kínálatunk műemlékpedagógiai kiadványokkal, egy történelmi témájú társasjátékkal, valamint egy örökségcsemegék számára fenntartott bloggal egészült ki.

Úgy gondoljuk, hogy környezetünkhöz akkor tudunk kötődni és benne tudatosan tájékozódni, ha ismerjük, vagy legalább némi alapvető tudással rendelkezünk múltjáról, értékeiről. A megismerés egyik eszközeként kezdtünk tematikus városnéző sétákat szervezni. Tematikus

A városra úgy is tekinthetünk, mint kültéri múzeumra. Utcáin, terein sétálva az épületeket, szobrokat, a ránk örökül maradt vagy akár napjainkban használatos tárgyakat úgy is szemlélhetjük, mint egy kiállításon a bemutatott műalkotásokat. Mindegyiküknek története van...

sétáink elsősorban a helyieknek szólnak, mindazoknak, akik előzetes ismeretek birtokában tudásukat specifikus témák mentén kívánják elmélyíteni.

A Korzo első sétája a kolozsvári filmgyártás, illetve a mozikultúra kezdeteit járja körbe (*Mozizás Kolozsváron, feketén-fehéren*). Bemutatja az első filmvetítések helyszíneit, a filmgyártás kialakulását és kihívásait, ennek kulcsfiguráit, beszámolva az első állandó mozgófilm-színházak körül kialakuló perpatvarokról is. Sétáink témájának megválasztásakor az esedékes évfordulókat is figyelembe vesszük: 2014 végén az 1989-es decemberi forradalom eseményeinek helyszíneit kerestük fel (*A forradalom színterei. Kolozsvári jelenetek 1989-ből*). A kolozsvári történéseket feldolgozó séta által a rendszerváltást megélt és a rendszerváltás után születő, ifjabb generáció között kívánunk párbeszédet generálni a múlt eseményeinek jobb megértése és feldolgozása céljából. A reformáció 500. évfordulóját a hitújítás időszakának Kolozsvárjáról szóló sétával ünnepeltük (*Kapualjtól a szószékig. Hitújítás Kolozsváron*). Ezzel szerettünk volna megemlékezni azokról a tudósokról, tanárokról is – Szenczi Molnár Albert, Heltai Gáspár, Apáczai Csere János –, akik tanulmányaik végeztével friss gondolatokkal hazatérve a helyi közösség érdekében munkálkodtak. A kolozsvári szervezett sportélet megalakulásának 200. évfordulója alkalmából a sportélet létrejöttéről, népszerű sportágakról és úttörő sportolókról meséltünk (*Vívók, iringálók, velocipédek: 200 éves a kolozsvári sportélet*).

A legnagyobb érdeklődésre számot tartó témák közé tartozik a Mátyás király kultuszát bemutató, valamint a 19. századi mulatozási szokásokat felelevenítő két sétánk (*A király (ál)ruhái: Mátyás-kultusz Kolozsváron és Acélabroncs, bricsesz nadrág – a mulató város ükapáink korában*). Ez utóbbi sajtókutatásra alapozva mutatja be az 1800-as évek Kolozsvárjának olyan meghatározó és megszokott történéseit – bálók, táncmulatságok, majálisok –, amelyek mára szinte teljes mértékben kikoptak a személyes és a kulturális emlékezetből. A szecesszió iránti széles körű érdeklődésből fakadóan szintén nagy népszerűségnek örvend a kolozsvári szecessziós építészetet bemutató stílussétánk, mely során az építészeti stílusjegyek mellett a kor iparművészetéről, divatjáról és lakáskultúrájáról is szó esik (*A virágzó város: szecesszió Kolozsváron*).

Kísérletezési kedvből hoztuk létre 2016 nyarán a PokéSétát, amely által egy új, a „klasszikusabb” séták iránt kevésbé érdeklődő célcsoportot is sikerült megszólítani. A PokémonGo játékhoz kapcsolódó bejárás a játékban is szereplő kolozsvári emlékeket tekintettünk meg. A pokémonvadászat közben a résztvevők a japán játék történetével is megismerkedhettek. Interaktív és formabontó a Kolozsvár városi rangra emelését ünneplő félrevezető sétánk (*Kíváltság teszi a várost? Igaz-hamis történetek a középkori Kolozsvárról*), amely a közönség bevonásával igaz-hamis történetek mentén mutatja be a középkori és a kora újkori város életét. A csoportot közvetlen módon megszólító és bevonó séta adaptált változata gyerekek körében is népszerű extrakurrikuláris tevékenységnek bizonyult. A városi sétákat továbbgondolva szerveztük ikonikus helyszíneket bemutató épületbejárásainkat. A Mikó-kert és az Állattani Múzeum mellett a hajdani Marianum Római Katolikus Leánynevelő Intézet színes történeteit ismerhetik meg az arra kíváncsiak.

Tematikus sétáink a témát legjobban ismerő szakemberek közreműködésével, hosszas kutatómunka eredményeként jönnek létre. A gyűjtőmunka során számos érdekes információ és történet halmozódik fel, melyek nem mindegyike

hangzik végül el a sétákon. A kimaradt csemegék számára blogot hoztunk létre, ahol hosszabb-rövidebb cikkek formájában osztjuk meg eme érdekességeket.

A városra úgy is tekinthetünk, mint kültéri múzeumra. Utcáin, terein sétálva az épületeket, szobrokat, a ránk örökül maradt vagy akár napjainkban használatos tárgyakat úgy is szemlélhetjük, mint egy kiállításon a bemutatott műalkotásokat. Mindegyiküknek története van, valamilyen esztétikai élményt nyújt, és felsejlik mögüle a régi vagy közelebbi múlt. A városi nézelődés azonban szinte korlátlan szabadságot enged a „látogatónak”, hiszen az tetszés szerint bármikor, akárhányszor, bármelyik érzékszervével megtapasztalhatja a felfedezés örömét.

A Korzo Egyesület első munkafüzete egy múzeumi kíséző volt. 2015-ben *Liliom a vásznon*¹ címmel múzeumpedagógiai foglalkozásokon mutattuk be iskolásoknak a növényábrázolások történetét a Kolozsvári Szépművészeti Múzeum állandó tárlatán kiállított alkotásokon keresztül. Ezt követően döntöttünk úgy, hogy kilépünk a múzeum falai közül, és olyan műemlékpedagógiai munkafüzeteket készítünk, amelyek Kolozsvár izgalmas történeteinek felfedezésére hívnak.

A következő években így születtek meg a *Lépésben* sorozat egyes kötetei: *A 700 éves város*², a *Vakolatvirágok. Szecessziós építészeti Kolozsváron*³, végül pedig a *Babérkoszorús örökség. Barangolás Mátyás király nyomában*⁴ című családi munkafüzetek. Mindegyik kiadvány az ezerarcú Kolozsvár egy-egy vetületét járja körül. Az első kötet a középkori város mindennapjairól, a második a szecesszió stílusirányzatának helyi szépségeiről, a legutóbbi pedig Mátyás király kolozsvári örökségéről mesél.

A sorozat megalkotásakor alapvető szempont volt a foglalkoztatva felfedeztetés. Tényközlés helyett gazdag és sokszínű feladatokon, gondolkodtató kérdések sokaságán keresztül buzdítjuk arra a használókat, hogy lakásuk falai közül kimozdulva tegyenek városi sétákat, és az így szerzett élmények, felfedezések tükrében lapozgassák, olvassgassák, és oldják meg a füzetekben felsorakozó feladatokat. A kiadványokat elsősorban gyerekeknek szánjuk, de gyakran a család többi tagját is megszólítják: ily módon a szórakozva megismerés és tanulás közösen eltöltött, minőségi idővé válhat. A város történeteinek megismerése, egyes arcainak többrétű megtapasztalása pedig egy jó kiállításélményhez hasonlóan maradandó, bármikor felidézhető emlék maradhat.

Korzo Egyesület

■ JEGYZETEK

1. Veress Boglárka: *Liliom a vásznon*. Kvár, 2015.
2. Barazsuly Viktória Adrienn – Gál Zsófia – Újvári Dorottya – Víg Boglárka: *A 700 éves város*. Kvár, 2016.
3. Barazsuly Viktória Adrienn – Gál Zsófia – Újvári Dorottya – Víg Boglárka: *Vakolatvirágok. Szecessziós építészeti Kolozsváron*. Kvár, 2018.
4. Gál Zsófia – Víg Boglárka: *Babérkoszorús örökség. Barangolás Mátyás király nyomában*. Kvár, 2019.